

L'Ulster i el Quebec o el llenguatge del vot

En una sola setmana dos importants problemes nacionals del món occidental sembla que han optat per una via de diàleg i acceptació del fet que la voluntat dels ciutadans ha de pesar més que no les obsessions de les cancelleries o els apriorismes duaners.

El Partit Quebequès ha guanyat les eleccions i ha anunciat que convocarà per a l'any vinent un referèndum sobre la independència. També el primer ministre de la Gran Bretanya, John Major, ha anunciat, precisament durant una visita a l'Ulster, que el futur d'aquest territori irlandès de la Gran Bretanya el decidiran, en referèndum, els mateixos ciutadans del país. En una sola setmana dos importants problemes nacionals del món occidental sembla que han optat per una via de diàleg i acceptació del fet que la voluntat dels ciutadans ha de pesar més que no les obsessions de les cancelleries o els apriorismes duaners. Ningú no pot anunciar quin resultat serà el d'aquests dos referèndums, però és evident que ja és important el simple fet de convocar-los.

Per descomptat que la situació és molt distinta en tots dos territoris. En el cas del Quebec és el Govern quebequès, en l'ús de la seua recent proclamada sobirania, qui convoca el referèndum. En el cas irlandès, en canvi, és la Gran Bretanya qui ho fa. No és l'única diferència. En el cas irlandès ha estat la lluita violenta durant un quart de segle la que ha portat el país a la situació en què es troba. Al Quebec, en canvi, ha estat un procés pacífic, també de trenta anys. Però en un cas i en l'altre dues poblacions, els quebequesos incòmodes amb el fet canadenc i els irlandesos incòmodes amb el fet britànic, han sostingut i fet créixer la seua voluntat de ser escoltats com a bloc. I en un cas i en l'altre ho han fet sabent que la seua posició no és unànime, ni molt menys, entre els seus compatriotes i acceptant el risc de ser minoritaris. Però en un cas i en l'altre han sabut valorar que en un món on els estats van perdent sentit a una gran velocitat, el més important és el reconeixement de la seua "distinció".

El referèndum, els referèndums, són un fenomen polític molt complex, és cert. Però tot indica que no hi ha cap més alternativa raonable a l'hora de prendre una decisió de les dimensions de les que hauran d'afrontar irlandesos del nord i quebequesos. El referèndum encara és el mètode més participatiu tot i que siga veritat que a l'hora de votar influeixen tantes consideracions que de vegades la pregunta esdevé més un esquer que l'epicentre del debat. També és cert que el risc de perdre el referèndum és evident i pot comportar (els

quebequesos ho saben per experiència pròpia) desil·lusions i frustracions, retards i crispació. Però, més enllà de tot això, cal valorar la valentia política de tots els protagonistes (nacions i estats) i la seua capacitat de posar les vies que puguen facilitar l'autodeterminació d'un poble. Aquests dies que des dels Països Catalans es viu amb tanta perplexitat el setge plantejat per alguns sectors de la societat espanyola, la imatge de la Gran Bretanya i el Canadà ha de ser realçada com a exemple, malgrat les fortíssimes tensions internes que existeixen, de capacitat de diàleg i entesa. La Gran Bretanya encara no fa ni tres mesos que vivia els atemptats de l'IRA com un malson. El Canadà podria quedar partit en dos si el Quebec es fa independent. Però accepten que el preu de no deixar expressar als pobles qui- na és la seua voluntat és encara més car que els records amargs o el temor al futur. Aquesta és la seua generosa lliçó.